

SÈRIE 4

L'examen consta de dues opcions diferenciades, cadascuna amb un text i cinc preguntes sobre el text. Les preguntes de cada opció tenen una estructura molt semblant, però hi ha, òbviament, multitud de maneres correctes de respondre-les. Les pautes que figuren a continuació pretenen unificar al màxim possible la correcció d'exàmens que es presten a solucions molt diferents. Res no pot substituir, però, l'exercici de sentit comú que requereix la decisió del corrector sobre si, i en quin grau, una resposta s'ajusta o no als principis generals que s'enuncien a continuació.

El paper de la precisió, la claredat i la correcció gramatical

En una prova de filosofia, la precisió, la claredat i la correcció gramatical són òbviament fonamentals. Els correctors hauran d'evitar, però, fer-ne una avaluació autònoma: aquests trets no poden ser avaluats independentment del contingut. Si la resposta no s'adequa en absolut al que es demana, aleshores la claredat, la precisió i la correcció gramatical no hi afegeixen cap valor. Això no vol dir que no hagin d'afectar la qualificació. Respecte al grau de precisió: aquest és part intrínseca del contingut que es vol expressar. Respecte a la claredat i la correcció gramatical, el criteri que s'haurà d'utilitzar és que, en la mesura que siguin deficientes, afecten negativament el contingut que de fet s'expressa, i, per això mateix i en aquesta mesura, han d'afectar la qualificació.

Primera pregunta***Explicar breument el contingut del text.*** (2 punts)

L'objectiu de la pregunta és detectar el grau de comprensió del text. **La resposta no cal que demostrï que l'alumne coneix els detalls de la filosofia de l'autor** (excepte si la manca d'aquest coneixement l'impedeix d'entendre el text). Les restriccions sobre espai (60-100 paraules) són només orientatives per determinar indirectament el tipus de resum que s'espera: ni un breu títol, ni una llarga paràfrasi. **Per tant, si el contingut del resum és equivalent al que es podria fer en 60-100 paraules, no ha de comptar contra l'alumne el fet que no respecti els límits.**

A continuació s'esmenten les idees principals que se suposen en una resposta correcta. Cal tenir en compte, però, que les formes en que s'enuncien i comparen en un petit resum poden ser molt diverses. El seu enunciat pot ser explícit o estar implícit en la redacció de l'alumne. I, per suposat, en cap sentit es pot esperar un desenvolupament detallat de cada idea. És important, però, que l'alumne no es limiti a enunciar idees sinó que mostri una mínima comprensió de l'estructura argumentativa del text.

Opció A) Per assolir la màxima puntuació, l'alumne haurà d'esmentar, d'una forma o altra, els dos punts següents:

- (i) Les persones van decidir formar una societat per tal de poder tenir protecció i seguretat
- (ii) Si el govern atempta contra la vida, la llibertat o la propietat dels ciutadans, viola el pacte que el justifica i deixa de complir la funció per la qual es va establir i els ciutadans, per tant, deixen de tenir cap obligació d'obeir-lo, i el poden destituir i establir-ne un de nou.

Opció B) Per assolir la màxima puntuació, l'alumne haurà de

(i) esmentar que aquest fragment conté un argument a favor del dualisme (que la ment i el cos són dues coses diferents)

(ii) Descriure, d'una manera o altra, l'argument següent:

(iia) És possible concebre la ment com distinta del cos

(iib) Si dues coses es poden concebre de forma distinta, aleshores podria existir l'una sense existir l'altra.

(iic) Per tant, la ment podria existir sense que existís el cos

(iid) Per tant, la ment i el cos no són la mateixa entitat

Segona pregunta

Explicar el significat de termes o expressions. (1 punt)

El que es demana no és donar definicions exactes o precises que hagin de ser vàlides per a qualsevol context d'ús de les expressions, ni tampoc que l'alumne utilitzi un vocabulari tècnic. El que l'alumne utilitzi un llenguatge sense cap tecnicisme, si no té incorreccions, no haurà de comptar en contra seu. Quan sigui possible, l'alumne té dret a inferir el significat només de la informació que li proporciona el text. En la mesura en què mostri la comprensió pertinent, això no pot comptar en contra seu.

Opció A)

a) «poder legislatiu»: aquella part de l'estat que té la capacitat de fer i modificar lleis

b) «estat de guerra»: quan algú intenta violar el dret a la vida o altres drets bàsics d'un altre

Opció B)

a) «de manera clara»: que no admet cap mena de dubte

b) «a la meua naturalesa»: a allò que fa que jo sigui allò que sóc, que jo sigui jo

Important: aquestes respostes són sols un exemple de resposta correcta. En cadascun dels casos hi ha moltes altres maneres correctes de respondre.

Tercera pregunta

Donar les raons de l'autor a favor d'una tesi. (3 punts)

L'enunciat demana referir-se al pensament de l'autor. S'haurà de tenir present, però, que el que es demana no és una exposició general del seu pensament. Només es tindran en compte: les idees que siguin pertinents per a la afirmació que es vol explicar i les raons per les quals aquestes idees expliquen l'afirmació. Un bon examen serà aquell que trobi la justificació i el paper que l'afirmació particular juga en el conjunt del pensament del filòsof. Ara bé: de vegades una exposició general i correcta del seu pensament pot no respondre el que es demana si no explica com el pensament general de l'autor justifica la tesi particular que és objecte de la pregunta.

Opció A) La màxima puntuació requeriria referir-se a:

(i) Els trets bàsics de la concepció política de Locke: drets naturals i estat de la naturalesa, contracte social, la naturalesa del poder polític.

(ii) Situacions que farien que el govern no complís la funció per a la qual es va establir, i que farien que fos legítim desobeir-lo i destituir-lo.

Opció B) La màxima puntuació requeriria:

(i) Explicar amb les pròpies paraules de l'estudiant l'argument per al dualisme que Descartes presenta en aquest mateix text.

(ii) Això requerirà referir-se a:

(iia) Les nocions de claredat i distinció,

(iib) El *cogito* i com aquest estableix l'existència de l'ànima com a cosa pensant

(iic) El cos com a cosa extensa

(iid) La idea que allò que es pot concebre com distint, és distint (l'omnipotència de Déu garanteix això).

L'estudiant pot esmentar també altres arguments de Descartes en favor del dualisme (molt en particular, l'argument que apel·la a la divisibilitat del cos i la no divisibilitat de la ment). Si l'estudiant esmenta aquests arguments addicionals, es valorarà positivament; ara bé no és necessari esmentar aquests arguments addicionals per tal d'obtenir la màxima puntuació (3 punts) en aquesta pregunta.

Quarta pregunta

Comparar o relacionar un concepte o idea del text amb un altre. (2 punts)

S'ha de tenir en compte:

a) La identificació adequada i precisa de les dues concepcions que s'han de comparar.

b) El contrast pertinent dels dos termes de la comparació.

En qualsevol cas: **l'alumne és lliure de triar fer una caracterització de les dues concepcions de manera prèvia i independentment a la comparació, o fer-ne la caracterització implícita en termes de les diferències mútues. També pot escollir fer una caracterització prèvia d'una de les dues concepcions –qualsevol d'elles- i descriure l'altra per contrast.** Per tant, l'enunciat exacte de la pregunta s'ha d'entendre que no posa restriccions a aquesta llibertat en la resposta.

Cinquena pregunta

Consideració raonada de l'estudiant a favor o en contra d'una tesi. (2 punts)

En aquesta pregunta l'estudiant ha d'intentar justificar la seva postura a favor o en contra de la tesi tot fent-ne una valoració personal (la resposta de l'estudiant pot també, és clar, consistir en explicar, de forma raonada, perquè de fet no està ni a favor ni en contra de la tesi).

Es tracta que l'estudiant faci l'esforç d'**argumentar** d'una **forma personal, clara i coherent** a favor o en contra de la tesi.

D'altra banda, l'acord del corrector amb la tesi defensada no pot tenir-se en compte, ni tampoc el fet que l'alumne ignori fets o arguments històricament importants.

Caldrà valorar, doncs,

(a) El grau de comprensió que es demostrï sobre la tesi a discutir

(b) La coherència de les raons que l'estudiant doni ja sigui a favor o en contra de la tesi, i la claredat de la seva exposició.

En referència a l'opció (A), és important que l'estudiant mostri que ha entès la consideració que es presenta en la pregunta (que defensa que no és desitjable que sigui massa fàcil poder justificar una revolució). L'estudiant ha de mostrar que ha entès

aquesta consideració, tant si decideix argumentar-hi a favor, com si decideix argumentar-hi en contra.

En referència a l'opció B), es valorarà positivament que l'alumne mostri que entén què és el dualisme, i que el dualisme estaria d'acord amb l'afirmació –això, independentment que l'alumne decideixi argumentar a favor o en contra d'aquesta afirmació. (Per altra banda, l'alumne pot decidir respondre de forma que no calgui fer referència al dualisme, i això és compatible amb tenir la màxima puntuació (2 punts) en aquesta pregunta, si es mostra que s'ha entès quina és la tesi a discutir i es donen raons coherents a favor o en contra).

SÈRIE 5

L'examen consta de dues opcions diferenciades, cadascuna amb un text i cinc preguntes sobre el text. Les preguntes de cada opció tenen una estructura molt semblant, però hi ha, òbviament, multitud de maneres correctes de respondre-les. Les pautes que figuren a continuació pretenen unificar al màxim possible la correcció d'exàmens que es presten a solucions molt diferents. Res no pot substituir, però, l'exercici de sentit comú que requereix la decisió del corrector sobre si, i en quin grau, una resposta s'ajusta o no als principis generals que s'enuncien a continuació.

El paper de la precisió, la claredat i la correcció gramatical

En una prova de filosofia, la precisió, la claredat i la correcció gramatical són òbviament fonamentals. Els correctors hauran d'evitar, però, fer-ne una avaluació autònoma: aquests trets no poden ser avaluats independentment del contingut. Si la resposta no s'adequa en absolut al que es demana, aleshores la claredat, la precisió i la correcció gramatical no hi afegeixen cap valor. Això no vol dir que no hagin d'afectar la qualificació. Respecte al grau de precisió: aquest és part intrínseca del contingut que es vol expressar. Respecte a la claredat i la correcció gramatical, el criteri que s'haurà d'utilitzar és que, en la mesura que siguin deficientes, afecten negativament el contingut que de fet s'expressa, i, per això mateix i en aquesta mesura, han d'afectar la qualificació.

Primera pregunta***Explicar breument el contingut del text.*** (2 punts)

L'objectiu de la pregunta és detectar el grau de comprensió del text. **La resposta no cal que demostrï que l'alumne coneix els detalls de la filosofia de l'autor.** (Excepte si la manca d'aquest coneixement l'impedeix d'entendre el text). Les restriccions sobre espai (60-100 paraules) són només orientatives per determinar indirectament el tipus de resum que s'espera: ni un breu títol, ni una llarga paràfrasi. **Per tant, si el contingut del resum és equivalent al que es podria fer en 60-100 paraules, no ha de comptar contra l'alumne el fet que no respecti els límits.**

A continuació s'esmenten les idees principals que se suposen en una resposta correcta. Cal tenir en compte, però, que les formes en que s'enuncien i comparen en un petit resum poden ser molt diverses. El seu enunciat pot ser explícit o estar implícit en la redacció de l'alumne. I, per suposat, en cap sentit es pot esperar un desenvolupament detallat de cada idea. És important, però, que l'alumne no es limiti a enunciar idees sinó que mostri una mínima comprensió de l'estructura argumentativa del text.

Opció A) Per assolir la màxima puntuació, l'alumne haurà d'esmentar d'alguna manera i connectar amb una mínima correcció les 2 idees bàsiques següents:

- (i) Es va produir una inversió de valors. Segons la nova valoració els febles i desgraciats són els bons, i els nobles i poderosos els malvats
- (ii) Aquesta inversió té el seu origen en la cultura jueva, i segons Nietzsche, en el moment en que ell escrivia s'havia imposat i era predominant en la cultura occidental.

Opció B) Per assolir la màxima puntuació, l'alumne haurà de presentar amb una mínima correcció les 3 idees bàsiques següents:

- (i) El passatge explica com funciona una analogia que s'ha presentat anteriorment.
- (ii) En aquesta analogia es donen les següents correspondències:
 - (iia) allò que hi ha a la caverna correspon a allò que podem percebre amb la vista,
 - (iib) el foc que il·lumina la caverna, correspon al sol
 - (iic) contemplar el que queda fora la caverna correspon al coneixement del món intel·ligible
 - (iid) el sol correspon a la idea del Bé
- (iii) La idea del Bé és la idea suprema

Segona pregunta

Explicar el significat de termes o expressions. (1 punt)

El que es demana no és donar definicions exactes o precises que hagin de ser vàlides per a qualsevol context d'ús de les expressions, ni tampoc que l'alumne utilitzi un vocabulari tècnic. El que l'alumne utilitzi un llenguatge sense cap tecnicisme, si no té incorreccions, no haurà de comptar en contra seu. Quan sigui possible, l'alumne té dret a inferir el significat només de la informació que li proporciona el text. En la mesura en què mostri la comprensió pertinent, això no pot comptar en contra seu.

Opció (A)

- a)** «transvaloració»: que allò que es considerava bo passi a considerar-se dolent, i allò que es considerava dolent passi a considerar-se bo.
- b)** «esclaus»: els grups d'individus més febles en una societat, que es contraposen als nobles i poderosos

Opció (B)

- a)** «món visible»: aquella part de la realitat que percebem amb els sentits i que és món d'aparences.
- b)** «món intel·ligible»: aquella part de la realitat a la qual podem accedir amb l'enteniment.

Important: aquestes respostes són sols un exemple de resposta correcta. En cadascun dels casos hi ha moltes altres maneres correctes de respondre.

Tercera pregunta

Donar les raons de l'autor a favor d'una tesi. (3 punts)

L'enunciat demana referir-se al pensament de l'autor. S'haurà de tenir present, però, que el que es demana no és una exposició general del seu pensament. Només es tindran en compte: les idees que siguin pertinents per a la afirmació que es vol explicar i les raons per les quals aquestes idees expliquen l'afirmació. Un bon examen serà aquell que trobi la justificació i el paper que l'afirmació particular juga en el conjunt del pensament del filòsof. Ara bé: de vegades una exposició general i correcta del seu pensament pot no respondre el que es demana, si no explica com el pensament general de l'autor justifica la tesi particular que és objecte de la pregunta.

Opció A) La màxima puntuació requeriria referir-se correctament a:

- (i) Caracterització de la “moral noble” i de la “moral dels esclaus”.
- (ii) Trets bàsics de la revolta dels esclaus en moralitat. Inversió dels valors “bo” i “dolent”. (Paper dels sacerdots en aquesta inversió).
- (iii) Judaisme i cristianisme com a impulsors de la moral dels esclaus.
- (iv) Explicació de perquè ja no “veiem aquesta moral”: Nietzsche creu que la “moral dels esclaus” forma part, no sols de la religió cristiana, sinó també de la cultura europea del seu temps.

Opció B) La màxima puntuació requeriria referir-se correctament a:

- (i) Distinció platònica dels diferents graus de coneixement
- (ii) Autèntic coneixement com coneixement de les idees
- (iii) El bé com idea suprema. El coneixement de la idea del bé es necessari per poder obrar bé.

Quarta pregunta

Comparar o relacionar un concepte o idea del text amb un altre. (2 punts)

S'ha de tenir en compte:

- a) La identificació adequada i precisa de les dues concepcions que s'han de comparar.
- b) El contrast pertinent dels dos termes de la comparació.

En qualsevol cas: **l'alumne és lliure de triar fer una caracterització de les dues concepcions de manera prèvia i independentment a la comparació, o fer-ne la caracterització implícita en termes de les diferències mútues. També pot escollir fer una caracterització prèvia d'una de les dues concepcions –qualsevol d'elles- i descriure l'altra per contrast.** L'estratègia escollida no pot afectar l'avaluació. Per tant, l'enunciat exacte de la pregunta s'ha d'entendre que no posa restriccions a aquesta llibertat en la resposta.

Cinquena pregunta

Consideració raonada de l'estudiant a favor o en contra d'una tesi. (2 punts)

En aquesta pregunta l'estudiant ha d'intentar justificar la seva postura a favor o en contra de la tesi tot fent-ne una valoració personal (la resposta de l'estudiant pot també, és clar, consistir en explicar, de forma raonada, perquè de fet no està ni a favor ni en contra de la tesi).

Es tracta que l'estudiant faci l'esforç d'**argumentar** d'una **forma personal, clara i coherent** a favor o en contra de la tesi.

D'altra banda, l'acord del corrector amb la tesi defensada no pot tenir-se en compte, ni tampoc el fet que l'alumne ignori fets o arguments històricament importants.

Caldrà valorar, doncs,

- (a) El grau de comprensió que es demostrï sobre la tesi a discutir
- (b) La coherència de les raons que l'estudiant doni ja sigui a favor o en contra de la tesi, i la claredat de la seva exposició.

Pel que fa a l'opció A) cal tenir en compte que, si bé la resposta és molt oberta, un aspecte a valorar és que l'estudiant mostri que ha entès que no es demana si la majoria de gent són o no cristians, sinó si *la moral imperant* és la cristiana.